

Franckesche Stiftungen zu Halle

Considerationes Modestae & pacificae Controversiarum De Justificatione, Purgatorio, Invocatione Sanctorum, Christi mediatore, & Euchariastia

Forbes, William

Helmstadii, A. MDCCIV.

VD18 11391456

Caput. I. Quo generaliter de ea lite agitur.

Nutzungsbedingungen

Die Digitalisate des Francke-Portals sind urheberrechtlich geschützt. Sie dürfen für wissenschaftliche und private Zwecke heruntergeladen und ausgedruckt werden. Vorhandene Herkunftsbezeichnungen dürfen dabei nicht entfernt werden.

Eine kommerzielle oder institutionelle Nutzung oder Veröffentlichung dieser Inhalte ist ohne vorheriges schriftliches Einverständnis des Studienzentrums August Hermann Francke der Franckeschen Stiftungen nicht gestattet, das ggf. auf weitere Institutionen als Rechteinhaber verweist. Für die Veröffentlichung der Digitalisate können gemäß der Gebührenordnung der Franckeschen Stiftungen Entgelte erhoben werden.

Zur Erteilung einer Veröffentlichungsgenehmigung wenden Sie sich bitte an die Leiterin des Studienzentrums, Frau Dr. Britta Klosterberg, Franckeplatz 1, Haus 22-24, 06110 Halle (studienzentrum@francke-halle.de)

Terms of use

All digital documents of the Francke-Portal are protected by copyright. They may be downloaded and printed only for non-commercial educational, research and private purposes. Attached provenance marks may not be removed.

Commercial or institutional use or publication of these digital documents in printed or digital form is not allowed without obtaining prior written permission by the Study Center August Hermann Francke of the Francke Foundations which can refer to other institutions as right holders. If digital documents are published, the Study Center is entitled to charge a fee in accordance with the scale of charges of the Francke Foundations.

For reproduction requests and permissions, please contact the head of the Study Center, Frau Dr. Britta Klosterberg, Franckeplatz 1, Haus 22-24, 06110 Halle (studienzentrum@francke-halle.de)

urn:nbn:de:gbv:ha33-1-219598

nitare cap. 18. *sine charitate potest quidem esse, sed non prodesse*, ac proinde nec justificare. Vide eund. lib. 2. contraliteras Petil. cap. 77. & Tract. 7. in Johan. cap. 1.

Ad Librum Bellarmini Secundum,

qui tractat controversiam
de causa formali justificationis.

CAPUT. I.

Quo generaliter de ea lite agitur.

SUCCEDIT disputatio de causa formali justificationis, i. e. non propter *quam*, si proprie loqui velimus, sed *per quam*, vel *secundum quam*, homo dicitur justus coram Deo. *Magna sane quaestio*, inquit Bellarm. 1. 2. de Justif. cap. 1. & hoc tempore praeter caeteras maxime necessaria. *Jure magnam dicit Bellarminus (inquit Pareus contra Bellarm. loco citato) hanc quaestionem: ea siquidem potissima fuit, & est causa divortii, quod Evangelici a Rom. papatu facere coacti fuerunt.* Haec ille. Sic hodie, pro dolor! plerique utriusque controversentium partis judicant, sic scribunt: Vivimus enim ad dicti studiis. Quis tamen veritatis, quae est se-

cun-

cundū pietatem, & unitatis ecclesiae magis, quam rixarum & schismatum amans, non aliter sentiat? Conveniunt enim omnes, ut infra videbimus, in his: *Homini, quam primo justificatur, peccata gratis remitti, & justitiam Christi imputari: eundem etiam simul per Spiritum S. renovari & sanctificari.* Haec omnia necessaria sunt creditu, atque extra omnem dubitationis aleam posita. Sed an justificationis ratio formalis posita sit in sola remissione peccatorum, an vero etiam in imputatione justitiae Christi, aut an etiam in interna renovatione & sanctificatione, dissidia Pag. 39. videri possunt ferme metaphysica, (ut inquit Spalatinus lib. 7. cap. 11. n. 217.) haud absimilia disputationi logicae vel metaphysicae potius, *In quonam ponenda sit essentialis sive formalis ratio quantitatis, an in mensura, an in divisibilitate, an vero in extensione partium,* aliisque plurimis id genus dissidiis. In Romana ecclesia quam multae discrepantes hac de re sententiae fuerunt, atque etiam num sunt, quarum nulla haere eos jure damnari potuit, aut potest! Audiatur * magister sententiarum, lib. 3. dist. 19. A. *Mors Christi nos justificat, dum per eam charitas excitatur in cordibus nostris, qua scilicet diligimus Deum, qui pro nobis tanta fecit. Dicimur quoque & aliter, per mortem Christi justificari, quia per fidem mortis ejus a peccatis mundamur.* Unde apostolus Rom. 3. 22. *Justitia Dei est per fidem Jesu Christi.* Et v. 25. *Quem Deus proposuit propitiatorem per fidem in sanguine ipsius,*

i. e.

* Magister sentent.] Pet. Lombardus.

i. e. per fidem passionis: ut olim aspicientes in serpente aeneum, in ligno erectum, a morsibus serpentium sanabantur. Si ergo recte fidei intuitu in illum respicimus, qui pro nobis pependit in ligno, a vinculis diaboli solvimur, i. e. a peccatis, & ita a diabolo liberamur, ut nec post hanc vitam in nobis inveniat, quod puniat: morte quippe sua, uno verissimo sacrificio, quicquid culparum erat, unde nos diabolus ad luenda supplicia detinebat, Christo extinxit. Haec fere hodie est sententia Protestantium, quae aliorum fuit tunc temporis orthodoxorum in ipsa rom. Ecclesia. Videantur & alii plurimi, suis locis infra citandi. Certe verba Bellarmini de diversis, imo adversis Romanensium circa efficaciam sacramentorum sententiis, ubi de effectu sacramentorum lib. 2. c. 1. loquitur, observatu digna sunt. Et hoc (scilicet sacramenta esse efficacia signa gratiae, in quo omnes conveniunt) sufficit ad fidem, & ad legitimum usum sacramentorum; quomodo in miraculis Christi non requirebatur, ut homines, qui curandi essent, scirent, in quo genere causae fimbria Christi sanaret. Satis erat, ut scirent & crederent, tactum illius fimbriae adferre sanitatem, neque opus erat, ut ipsi Apostoli, qui manus imponendo curabant, scirent, quomodo id fieret. Et rursus de dissidiis Romanensium de materia & forma sacramenti matrimonii, de Matrim. lib. 1. cap. 6. circa finem. Et quamvis etiam tum de materia, tum de forma, maxime inter se Catholici disiderent, nihil id officeret certitudini, quam habemus de sacramento matrimonii. Nam ad fidem catholicam de sacramentis habendam, & ad eadem

eadem sacramenta fideliter ministranda, vel suscipienda, satis est, scire, quid necessario requiratur ad sacramentum celebrandum, & quae sint illa, sine quibus non perficitur sacramentum. Quid autem in his proprie forma sit, quid materia, sine fidei praejudicio disputari, & etiam ignorari potest. (pag. 40.) Haec omnia inquam, Bellarmini verba, mutatis mutandis, huic controversiae aliquatenus aptari possunt. Quae in justificatione peccatoris poenitentis & credentis, a Deo unico nostri justificatore, fiunt vel efficiuntur, ut certe fiunt omnia tria praedicta; firma fide omnes teneamus & complectamur; subtiles autem & scholasticas disputationes, in quibus forte haec est, *In quo praecise ponenda sit formalis justificationis ratio? & definitiones audaces atque peremptorias sub poena anathematis, (cujusmodi sunt permultae tridentinae) fugiamus: ad salutem enim vel plebis vel etiam doctiorum non sunt necessaria, & per eas charitas christiana gravissime laeditur. Satius esset, habere justitiam coram Deo, atque etiam coram hominibus, quam de ea contentiose disputare. Tam diu ad toties rixamur de justificatione, (ut non immerito quæritur* vir quidam moderationis studiosissimus) & nunquam anhelamus, ut justi simus revera, & justi reperiamur ad salutem; disputare enim malumus, quam bene vivere. Quum tamen fata Ecclesiae praesentia nos trahant ad specialem eorum, quae hac dere inter partes disceptantur, considera-*

* Vir quidam] Wicelius in Via reg. l. c. p. 35. edit. Coming,